

Expertisegroep Duurzaamheid - Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde

Visie, missie en speerpunten

V2, 28-2-2024

Introductie

Als arts hebben we gezworen om onze patiënten geen schade toe te brengen. Toch zijn klimaatverandering en milieuvervuiling een bedreiging voor de gezondheid van ons allemaal. Dit geldt in het bijzonder voor onze patiënten: de toekomstige generatie. In de dagelijkse praktijk worden kinderartsen al regelmatig geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering en milieuvervuiling: bijvoorbeeld als oorzaak van vroeggeboorte of luchtwegklachten bij kinderen. Het is daarbij extra confronterend dat de zorgsector zelf in belangrijke mate bijdraagt aan dit probleem. Zo verbruikt de zorg veel grondstoffen en energie en veroorzaakt milieuvervuiling door afval en medicijnresten. Het is dan ook onvermijdelijk dat de gezondheidszorg moet gaan verduurzamen. Niet alleen omdat een gezonde planeet van wezenlijk belang is voor de gezondheid van onze patiënten, maar ook vanwege landelijke regelgeving, bijvoorbeeld volgend uit het Klimaatakkoord.

De Expertisegroep Duurzaamheid (aanvankelijk: Werkgroep Duurzaamheid) werd in januari 2023 opgericht binnen de Nederlandse Vereniging van de Kindergeneeskunde (NVK) om de ambities ten aanzien van duurzaamheid vorm te geven. Deze ambities berusten op de KNMG-Gedragscode voor artsen, de Green Deal Duurzame Zorg (door de NVK ondertekend in 2021) en zijn benoemd in het NVK Strategieplan 2023-2025. Binnen de kindergeneeskunde zijn al veel initiatieven en projecten op het gebied van duurzaamheid. Door krachten te bundelen en een landelijk aanspreekpunt te vormen, winnen deze initiatieven aan slagkracht en kan meer en sneller resultaat worden geboekt.

Visie en missie

Klimaatverandering en milieuvervuiling zijn belangrijke bedreigingen voor de gezondheid van onze patiënten. Daarom moet duurzaamheid een prominente plek krijgen binnen de gezondheidszorg. Omdat de toekomstige generatie het meest getroffen zal worden, zijn wij ervan overtuigd dat hierbij een belangrijke rol is weggelegd voor kinderartsen.

Om de zorg toekomstbestendig te maken moet duurzaamheid geïntegreerd worden in alle facetten van de kindergeneeskundige zorg. Daarvoor moeten kinderartsen zich bewust zijn van de relatie tussen gezondheid en klimaat en milieu. Bovendien zijn zij zo beter in staat om klachten die ontstaan door klimaatverandering en milieuvervuiling te herkennen en te behandelen.

De Expertisegroep Duurzaamheid zet zich in om de verduurzaming van de (kindergeneeskundige) zorg te versnellen:

- ✓ Als belangenbehartigers van de toekomstige generatie wil de expertisegroep relevante thema's rondom het onderwerp duurzaamheid *agenderen*, zowel binnen de kindergeneeskunde als voor een breder publiek.
- ✓ Daarnaast willen we kindergeneeskundige zorgprofessionals *inspireren* om de zorg te verduurzamen.

- ✓ Voor kinderartsen dienen wij als aanspreekpunt op het gebied van duurzaamheid en wij *ondersteunen* professionals binnen de kindergeneeskunde om met duurzaamheid aan de slag te gaan. Zodoende wordt beschikbare ervaring en expertise gebundeld en toegankelijk gemaakt.

Structuur en speerpunten

De Expertisegroep Duurzaamheid bestaat inmiddels uit ruim 40 leden en ontvangt nog steeds nieuwe aanmeldingen. Leden zijn vaak actief binnen een Green Team op hun eigen afdeling of op een andere manier betrokken bij een aan duurzaamheid gerelateerd onderwerp en zijn lid geworden om inspiratie op te doen of juist om hun kennis en ervaringen te delen. Een deel van de leden is ook aangesloten bij een projectgroep. De expertisegroep vergadert in voltallige samenstelling vier tot zes keer per jaar. De vergadering bestaat uit een terugkoppeling van alle activiteiten, gevolgd door een presentatie door een interessante spreker.

De expertisegroep wordt aangestuurd door een bestuur van zes tot acht actieve leden, waarbij wordt gestreefd naar een representatieve afspiegeling van alle NVK-leden in Nederland. Momenteel bestaat het bestuur uit een mix van A(N)IOS en kinderartsen, uit zowel algemene als academische ziekenhuizen en werkzaam binnen vanuit verschillende regio's in Nederland (Bijlage A). Het bestuur vergadert gemiddeld 1x per maand. Elk bestuurslid is verantwoordelijk voor één of meerdere projectgroepen.

De expertisegroep dient als aanspreekpunt voor het NVK-bestuur en de NVK-leden op het gebied van duurzaamheid en kan ook op eigen initiatief het bestuur of NVK-werkgroepen adviseren. Ten behoeve van de communicatie verloopt dit contact in eerste instantie via het bestuur, met de gehele expertisegroep als achterban. Binnen de expertisegroep is ruime ervaring met verduurzaming en met de oprichting van Green Teams op afdelings- of ziekenhuisniveau. Ook is er expertise op verschillende aan duurzaamheid gerelateerde onderwerpen zoals longgezondheid, toxische stoffen en binnen verschillende gebieden als wetenschap en onderwijs. Daarnaast is de expertisegroep ook naar buiten toe een aanspreekpunt op het gebied van duurzaamheid binnen de kindergeneeskunde. Zo zijn wij bijvoorbeeld aangesloten bij de Groene Zorg Alliantie, een netwerk voor groene zorgorganisaties.

Om de doelstellingen van De Groene Kinderarts te realiseren, zijn een aantal projectgroepen opgericht. Sommige projectgroepen worden ad-hoc opgericht, bijvoorbeeld voor de organisatie van een workshop/symposium. Andere projectgroepen hebben een vaster karakter (zie bijlage B).

Bijlage A. Leden bestuur van de Expertisegroep Duurzaamheid

<i>Voorzitter</i>	Joany Zachariasse, AIOS Kindergeneeskunde, Erasmus Medisch Centrum
<i>Secretaris</i>	Imke Theeuwen, AIOS Kindergeneeskunde, Erasmus Medisch Centrum
<i>Algemeen lid</i>	Yvonne de Bijl, ANIOS Kindergeneeskunde, Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
<i>Algemeen lid</i>	Suzan Cochijs-den Otter, Kinderintensivist, Erasmus Medisch Centrum
<i>Algemeen lid</i>	Hans van der Deure, Kinderarts, Deventer Ziekenhuis
<i>Algemeen lid</i>	Fabienne Ropers, Kinderarts, Leiden Universitair Medisch Centrum
<i>Algemeen lid</i>	Roosmarijn van der Stap, Neonatoloog, Maxima Medisch Centrum
<i>Algemeen lid</i>	Gavin ten Tusscher, Kinderarts, Dijklander Ziekenhuis

Bijlage B. Projectgroepen

Overzicht projectgroepen

- Public relations (PR)
- Best practices
- Richtlijnen
- Onderwijs
- Pleitbezorging
- Ouder- en kindparticipatie
- Wetenschap

Hieronder staan per projectgroep een algemene taakomschrijving en de concrete doelstellingen voor 2024.

Public relations (PR)

Taakomschrijving: De Projectgroep 'PR' faciliteert de externe communicatie vanuit de expertisegroep, primair gericht aan de zorgverleners binnen de kindergeneeskundige zorg, door verschillende digitale en schriftelijke uitingen.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Roosmarijn van der Stap

Doelstellingen voor 2024:

1. Contact en samenwerking met de PR afdeling NVK
2. Introductie expertisegroep op de NVK website
3. Logo en vaste layout van berichten vaststellen
4. 1 x per maand een LinkedIn posts over een succesvol initiatief of ander onderwerp
5. Faciliteren van de communicatie die leidt tot 1-2 grotere artikelen bijv kinderarts & samenleving, medisch contact, Arts&Auto). Inhoud aangeleverd vanuit de subgroepen

Best practices

Taakomschrijving: De projectgroep 'Best practices' verzamelt informatie over duurzame initiatieven binnen de kindergeneeskundige zorg ten behoeve van het delen van deze kennis. Gezien bestaande platforms niet voldoende gedetailleerd en/of niet goed vindbaar blijken te zijn, wil de projectgroep beslist een eigen methode van bundelen en delen initiëren.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Imke Theeuwen en Suzan Cochius-den Otter

Doelstellingen 2024:

1. Invulformulier best practices finaliseren en proefdraaien
2. Selectieprocedure bepalen (o.a. hoe ingebrachte voorstellen beoordelen, identieke voorstellen samenvoegen, contact opnemen met indiener bij onvolledige voorstellen)

3. In samenspraak met projectgroep PR:

- link naar formulier delen na bepaling doelgroep: via NVK nieuwsmail en JA-NVK?
- bepalen hoe verzamelde initiatieven te publiceren: website? (en ondersteuning hierin van de projectgroep PR)
- bepalen van optimale communicatiestrategie naar doelgroep: NVK nieuwsmail, LinkedIn?
- overwegen introductie jaarlijkse (duurzame) prijs voor beste initiatief

Richtlijnen

Taakomschrijving: De projectgroep 'Richtlijnen' zorgt ervoor dat milieuimpact wordt meegewogen bij afwegingen over aanbevelingen in protocollen en richtlijnen.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Fabienne Ropers

Doelstellingen 2024 (1 en 3) en 2025 (2)

1. Een aantal ter commentaar aangeboden richtlijnen beoordelen vanuit het perspectief van duurzaamheid; levert deze zorg echt iets op voor de patiënt, en tegen welke kosten (in bredere zin: belasting milieu, kind, gezin, personeel, kosten)
2. Milieu impact, naast personele inzet en kosten, opnemen in afwegingskader bij richtlijnaanbevelingen, zodat deze voortaan worden meegewogen.

Stap 1: extra argument om ongepaste zorg niet aan te raden/af te raden

Stap 2: voor vergelijken van twee alternatieven van diagnostiek of therapie is kennis nodig over milieuimpact. Hiertoe pleiten voor een database voor LCA voor zorgproducten (via FMS), is iets voor de toekomst. Leidraad duurzaamheid kan helpen bij verwerken van deze informatie

3. Een oproep te starten samen met de richtlijncommissie om aanbevelingen te noemen die ongepaste zorg aanraden en/of erg milieubelastende zorg waar alternatieven voor zijn

Onderwerp 1 starten met de subgroep van de groene kinderarts.

Gesprek openen over de mogelijkheden in samenwerking met de Richtlijnencommissie van de NVK over onderwerp 2 en 3.

Onderwijs

Taakomschrijving: De projectgroep 'Onderwijs' wil de bewustwording van de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid bevorderen. Dit doet ze door het beschikbaar maken van materiaal en ideeën. Hierbij is de doelgroep alle zorgprofessionals die betrokken zijn bij kinderen. De projectgroep ondersteunt het geven van onderwijs op dit gebied door hier handvatten voor te bieden.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Yvonne de Bijl

Doelstellingen 2024:

1. Beschikbaar maken van voorlichtingsmateriaal over duurzaamheid in de vorm van presentaties, posters, etc, in een gedeelde digitale ruimte
2. Advies uitbrengen aan concilium: Duurzaamheid opnemen in het opleidingsplan en onderwijs voor AIOS kindergeneeskunde
3. Leden van expertise groep stimuleren een presentatie over duurzaamheid te geven in zijn/haar eigen ziekenhuis
4. Indienen/organiseren van jaarlijks terugkerende sessie over duurzaamheid op het NVK congres

Pleitbezorging

Taakomschrijving: De projectgroep 'Pleitbezorging' vergroot de bewustwording bij kindergeneeskundige zorgverleners en anderen in Nederland op het gebied van klimaat en milieu

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Hans van der Deure

Doelstellingen 2024:

1. Zorgen en feiten over klimaat en milieu bij de collega's onder de aandacht brengen en zo bewustwording vergroten
2. Verbinding met de commissie Pleitbezorging NVK vormgeven (vast contactpersoon, overlappende onderwerpen zoeken)
3. Streven naar adviserende rol binnen en buiten NVK over klimaat/milieu en kindergeneeskunde, bijvoorbeeld nascholingen/secties wijzen op belang van presenteren van duurzame onderwerpen

Ouder- en kindparticipatie

Taakomschrijving: Een recente peiling bij de landelijke kinderadviesraden laat zien dat kinderen duurzaamheid belangrijk vinden en ook willen dat ziekenhuizen hiermee aan de slag gaan. De projectgroep 'Ouder- en kindparticipatie' betreft patiënten en hun ouders bij de verduurzaming van de kindergeneeskundige zorg door hun inbreng te verzamelen, hun stem over dit onderwerp te laten horen en aandacht te besteden aan duurzame initiatieven die de gezondheid van het zieke kind bevorderen.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Joany Zachariasse

Doelstellingen 2024:

1. Blog op website Stichting Kind & Ziekenhuis
2. Peiling bij kinderen en ouders (o.a. in samenwerking met Stichting Kind & Ziekenhuis) naar aanknopingspunten voor verduurzaming vanuit kind/ouder perspectief
3. Oprichten van een platform waar geïnteresseerde patiënten en ouders hun ideeën ten aanzien van verduurzaming kunnen delen en die daarnaast voor ons als expertisegroep als klankbord willen dienen

4. Delen van duurzame initiatieven, geïnitieerd door patiënten, ouders en (kinder)artsen, die de gezondheid van het zieke kind bevorderen

Wetenschap

Taakomschrijving: De projectgroep 'Wetenschap' zorgt ervoor dat er bij de opzet en uitvoering van wetenschappelijk onderzoek binnen de NVK rekening wordt gehouden met duurzaamheid en biedt hierin ondersteuning aan onderzoekers.

Verantwoordelijke vanuit bestuur: Gavin ten Tusscher

Doelstellingen 2024:

1. In gesprek gaan met Commissie Wetenschap van de NVK over het stimuleren van het opnemen van een duurzaamheidsparagraaf bij onderzoeksprotocollen
2. In gesprek gaan met onderzoeksgroepen (bijvoorbeeld PREN) en subsidieverstrekken (bijvoorbeeld SPIN) om te pleiten voor het opnemen van een duurzaamheidsparagraaf bij onderzoeksaanvragen
3. Een platform initiëren voor onderzoekers met interesse in duurzaamheid
4. Twee onderzoeksvoorstellen betreffende verduurzaming (helpen) initiëren
5. Stimuleren van Train Zone Map voor NVK-gefinancierd onderzoek
6. Netwerken met pediatrische onderzoeksgroepen binnen de EU die bezig zijn met duurzaamheid